

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ: Α157/2020

12-6-2020

Καλυβάτωση
Προστασία Περιβάλλοντος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Π.Ε. ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΧΗΜΑΤΕΙΑΣ

Αρ. Πρωτ. : 40925/4.3.19

Ημερ/νια : 15-6-2020

ΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΦΕΤΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΤΜΗΜΑ Α' ΤΡΙΜΕΛΕΣ

Σ υ ν ε δ ρ ί α σ ε δημόσια στο ακροατήριο του Δικαστηρίου (αίθουσα Κακουργιοδικείου Δικαστικού Μεγάρου Πατρών), στις 6 Δεκεμβρίου 2019, με δικαστές τις: Κωνσταντίνη Αραχωβίτη, Πρόεδρο Εφετών Δ.Δ., Αικατερίνη Σακελλαροπούλου και Άρτεμι Κυπριανού (εισηγήτρια), Εφέτες Δ.Δ. και γραμματέα την Αναστασία Βλαχοπούλου, δικαστική υπάλληλο,

γ ι α να δικάσει την προσφυγή, με χρονολογία κατάθεσης 5.11.2012 (αριθμ. καταχ. 16/1.3.2016),

τ η ς ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «ΕΒΙΤΕΡ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.», που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Γαριβάλδι, αριθ. 31), η οποία παραστάθηκε με τον πληρεξούσιό της δικηγόρο Θεόδωρο Τζαμαλούκα,

κ α τ ά: 1. του Ελληνικού Δημοσίου, που εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών και παραστάθηκε με τον Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Νικόλαο Πατηνιώτη και 2. της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, που εκπροσωπείται από τον Περιφερειάρχη και παραστάθηκε με την πληρεξούσιά της δικηγόρο Μαρία Πετροπούλου.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης, οι διάδικοι ανέπτυξαν τις απόψεις τους και ζήτησαν όσα αναφέρονται στα πρακτικά.

Μετά τη συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη και αφού μελέτησε τη δικογραφία.

Σκέφτηκε κατά το Νόμο.

1. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, για την οποία καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθ. 1240257 έντυπο γραμμάτιο Ελληνικού Δημοσίου), η προσφεύγουσα, ανάδοχος του έργου «Συμπληρωματικά έργα προστασίας λιμένος Ζακύνθου Α' Φάση», δυνάμει της από 10.4.1985 σύμβασης που συνήψε με τη Νομαρχία Ζακύνθου, επιδιώκει την ακύρωση της υπ' αριθ. 5038/2087/27.1.2012 απόφασης του Περιφερειάρχη Ιονίων Νήσων. Με την απόφαση αυτή ανακλήθηκε, ως εκδοθείσα από αναρμόδιο όργανο, η υπ' αριθ. 18958/17.12.1999 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, με την οποία είχε γίνει εν μέρει δεκτή η από 9.12.1998 αίτηση θεραπείας της προσφεύγουσας, σχετικά με την εκτέλεση υπερσυμβατικών

2η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

εργασιών που ανέκυψαν στο πλαίσιο του εν λόγω έργου.

2. Επειδή, εν προκειμένω, αφενός μεν στη σύμβαση για την εκτέλεση του επίδικου έργου, κατά τη διάρκεια της οποίας γεννήθηκε η ένδικη διαφορά, είχε συμβληθεί όργανο της περιφερειακής κρατικής υπηρεσίας της Νομαρχίας Ζακύνθου, διάδοχος της οποίας κατέστη, κατά το άρθρο 39 παρ. 2 του ν. 2218/1994 (Α' 90), η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ζακύνθου, ως δεύτερη βαθμίδα οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης (ΣΤΕ 4432/2013 σκ. 4 και 6, 2729/2010 σκ. 3 και 5, 2220/2009 σκ. 4 και 6) και, ήδη, η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, αφετέρου δε η προσβαλλόμενη πράξη (ανάκληση απόφασης επί αίτησης θεραπείας) εκδόθηκε από τον Περιφερειάρχη Ιονίων Νήσων. Ενόψει αυτών, παθητικώς νομιμοποιείται η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, η οποία υπεισήλθε από 1.1.2011, κατ' άρθρα 114 παρ. 5 και 283 παρ. 2 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως το τελευταίο αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 παρ. 13 του ν. 4071/2012 (Α' 85), στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν, μεταξύ άλλων, από συμβάσεις για την εκτέλεση έργων, τις οποίες είχαν υπογράψει όργανα της τέως περιφερειακής κρατικής υπηρεσίας της Νομαρχίας Ζακύνθου, ανεξαρτήτως του σταδίου στο οποίο ευρίσκετο η εκτέλεση αυτών κατά τον ανωτέρω χρόνο (ΣΤΕ 1845/2016, 349/2014, 339/2014, 4320/2011, πρβλ. 28/2010). Επομένως, η υπό κρίση προσφυγή, κατά το μέρος που στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου, είναι απορριπτή ως απαράδεκτη λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησής του (ΣΤΕ 339/2014), όπως βασίμως προβάλλεται από αυτό, με το από 6.12.2019 παραδεκτώς κατατεθέν υπόμνημά του.

3. Επειδή, η καθ' ης Περιφέρεια ισχυρίζεται ότι η κρινόμενη προσφυγή έχει ασκηθεί εκπροθέσμως, διότι κατά τη συζήτηση, στις 20.1.2012, της από 12.10.2009 αίτησης της προσφεύγουσας περί διαπίστωσης της μη συμμόρφωσης της Περιφέρειας, επί της οποίας εκδόθηκε η 1/2012 απόφαση του Δικαστηρίου, κατατέθηκε στον φάκελο της δικογραφίας, ως σχετικό έγγραφο, η προσβαλλόμενη απόφαση. Επομένως, κατά τον ίδιο ισχυρισμό, εφόσον η προσφεύγουσα έλαβε πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης απόφασης κατά την ως άνω ημερομηνία συζήτησης, η κρινόμενη προσφυγή, που κατατέθηκε στις 5.11.2012, είναι εκπρόθεσμη. Όμως, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 66 παρ. 1 περ. Α' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔιοικΔικ, ν. 2717/1999, Α' 97), για την κίνηση της προθεσμίας άσκησης προσφυγής απαιτείται αποδεδειγμένη [δηλαδή προκύπτουσα είτε από

3η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

συγκεκριμένα στοιχεία του φακέλου ή συγκεκριμένα και αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά ικανά να στηρίξουν βέβαιη δικανική πεποίθηση (ΣτΕ 120-3/2014), είτε συνομολογούμενη από τον ίδιο τον προσφεύγοντα] και πλήρης γνώση της προσβαλλόμενης πράξης, ως τέτοιας νοουμένης της γνώσης ολόκληρης της πράξης (πρβλ. ΣτΕ 604/1995 7μ.) και των αιτιολογιών της (ΣτΕ 1484/2010, καθώς και ΣτΕ 246/2008, 981, 1079/2011), ώστε να είναι δυνατό να ελεγχθεί από τον ενδιαφερόμενο το νόμιμο ή μη της πράξης και, συνεπώς, η δυνατότητα άσκησης κατ' αυτής προσφυγής (ΣτΕ 169/2015, 246/2008, 981, 1079/2011). Κατόπιν αυτών και εφόσον μεταξύ των στοιχείων της δικογραφίας δεν περιλαμβάνονται συγκεκριμένα στοιχεία, ικανά να στηρίξουν βέβαιη δικανική πεποίθηση ότι η προσφεύγουσα είχε λάβει γνώση της προσβαλλόμενης πράξης και των αιτιολογιών της σε χρόνο προγενέστερο των εξήντα ημερών πριν από την άσκηση της προσφυγής, ούτε υπάρχει αποδεικτικό επίδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης, προκειμένου να εκκινήσει η εξηκονθήμερη προθεσμία άσκησης προσφυγής κατ' αυτής, η υπό κρίση προσφυγή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως. Περαιτέρω, δεδομένου ότι η προσφυγή έχει ασκηθεί και κατά τα λοιπά παραδεκτώς ως προς την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, είναι τυπικώς δεκτή και πρέπει να εξετασθεί κατά το ουσιαστικό περιεχόμενό της.

4. Επειδή, στο άρθρο 16 του ν.δ/τος 1266/1972 (Α' 198), το οποίο είναι εφαρμοστέο, εν προκειμένω, λόγω του χρόνου διενέργειας της δημοπρασίας στις 14.3.1985 (σχετ. άρθρα 8 και 27 παρ. 1 του ν. 1418/1984, Α' 23, άρθρο 15 του ν. 1561/1985, Α' 148 και άρθρο 61 παρ. 1 του π.δ/τος 609/1985, Α' 223), βάσει της οποίας καταρτίστηκε η σύμβαση εκτέλεσης του ένδικου έργου (ΣτΕ 1859/1999, 1163/1992), ορίζεται ότι: «Ενστάσεις - Αιτήσεις θεραπείας. 1. Κατά πάσης πράξεως της διευθυνούσης Υπηρεσίας, κρινομένης υπό του αναδόχου του έργου ως βλαπτικής εννόμου συμφέροντος αυτού, χωρεί ένστασις ... 2. Εκτός αν άλλως ορίζεται εις συγκεκριμένας περιπτώσεις, η ένστασις απευθύνεται εις την ιεραρχικώς προϊσταμένην της διευθυνούσης Υπηρεσίας Αρχήν. Η αρμοδία Αρχή υποχρεούται όπως αποφανθή επί της ενστάσεως εντός δύο μηνών από της καταθέσεως ταύτης. 3. Εν περιπτώσει διαφωνίας του ενισταμένου προς την κατά την προηγουμένην παράγραφον απόφασιν ή εν περιπτώσει παρελεύσεως απράκτου της κατά την αυτήν παράγραφον διμήνου προθεσμίας, ο ανάδοχος του έργου ασκεί εντός ανατρεπτικής προθεσμίας τριών

4η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

μηνών από της κοινοποίησews αυτώ της επί της ενστάσεως του αποφάσεως ή της απράκτου παρελεύσεως της διμήνου προθεσμίας αίτησιν θεραπείας ... αίτησις θεραπείας απευθύνεται προς τον Υπουργόν Δημοσίων Έργων επιδομένη απ' ευθείας αυτώ 5. ... 6. ... 7. Επί πάσης αιτήσεως θεραπείας αποφαινεται ο Υπουργός Δημοσίων Έργων μετά γνώμην του Τεχνικού Συμβουλίου εντός προθεσμίας τριών μηνών από της εις αυτόν επιδόσεως της αιτήσεως θεραπείας. 8. ... 9. Εάν ο ασκήσας την αίτησιν δεν αποδέχεται την απόφασιν του Υπουργού Δημοσίων Έργων ή εάν ο Υπουργός δεν αποφανθή εντός τριμήνου από της επιδόσεως εις αυτόν της αιτήσεως θεραπείας, δικαιούται ο ασκήσας την αίτησιν να προσφύγη εις την διαδικασίαν του επομένου άρθρου ...» και στο άρθρο 17 ότι: «Δικαστική επίλυσις διαφορών 1. Πάσα μεταξύ των συμβαλλομένων μερών διαφορά, προκύπτουσα ίδια είτε εκ της τεχνικής των έργων εκτελέσεως είτε εκ της ερμηνείας και εκτελέσεως της συμβάσεως, ως και των μεταγενεστέρων δια Νόμου ή συμφωνίας τροποποιήσεων και συμπληρώσεων αυτής, είτε εκ της καθ' οιονδήποτε τρόπον επερχομένης λύσεως της συμβάσεως, αφορώσα είτε εις τον καθορισμόν της αξίας των εκτελεσθεισών εργασιών ως και την καταβολήν αυτής, είτε εις τον καθορισμόν και την καταβολήν συμβατικών ή νομίμων αποζημιώσεων και γενικώς πάσα διαφορά οιασδήποτε φύσεως, προκύπτουσα εκ συμβάσεως αφορώσης εις την κατασκευήν δημοσίου έργου, κατά την διάρκειαν ή μετά την οπωσδήποτε λύσιν αυτής, λύεται δια της δικαστικής οδού. 2. ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 31 του π.δ/τος 475/1976 (Α' 172), εκτελεστικού του ανωτέρω ν.δ/τος 1266/1972, ορίζεται ότι: «1. Εάν κατά την κατασκευήν των έργων παραστή ανάγκη εκτελέσεως νέας εργασίας, μη προβλεπτομένης υπό του τιμολογίου της συμβάσεως, κανονίζεται δια ταύτην αντίστοιχος τιμή μονάδος. Ο κανονισμός των τιμών μονάδος νέων εργασιών γίνεται κατόπιν σχετικής αιτήσεως του αναδόχου, περιλαμβανούσης την αιτιολογίαν της αναγκαιότητος εκτελέσεως της νέας εργασίας, την εκ των πραγμάτων εκτιμωμένην έκτασιν αυτής εις φυσικάς μονάδας και τον προσδιορισμόν της αιτουμένης τιμής ... Η τιμή κανονίζεται δια πρωτοκόλλου συντασσομένου υπό του προϊσταμένου της διευθυνούσης Υπηρεσίας κατ' αντιπαράστασιν του αναδόχου ή και εν απουσία αυτού, εάν ούτος κληθείς αρμοδίως δεν εμφανισθή. 2. ... 3. ... 4. ... 5. ... 6. ... 7. Εάν ο ανάδοχος αρνηθή την σύμπραξιν δια την κατάρτισιν του πρωτοκόλλου, τούτο κοινοποιείται εις αυτόν κατά τα υπό του άρθρου 19 οριζόμενα. Εις την

5η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

περίπτωσιν ταύτην ως και εις την περίπτωσιν καθ' ην υπογράφη μετ' επιφυλάξεως το πρωτόκολλον, δικαιούται εις την υποβολήν ενστάσεως κατά τας διατάξεις του άρθρου 16 του ν.δ. 1266/1972. 8. Το πρωτόκολλον υποβάλλεται προς έγκρισιν παραχρήμα μεν εάν εγένετο ανεπιφυλάκτως αποδεκτόν υπό του αναδόχου, μετά δε την υποβολήν ενστάσεως ή την παρέλευσιν απράκτου της προς τούτο προθεσμίας εις πάσαν άλλην περίπτωσιν ... Εις πάσας τας περιπτώσεις κανονισμού τιμών μονάδος νέων εργασιών συντάσσεται μετά του πρωτοκόλλου απαιτητής και συγκριτικός πίναξ δια την ανάλογον τροποποίησιν του προϋπολογισμού. 9. Αι κανονιζόμεναι τιμαί μονάδος υπόκεινται εις την έγκρισιν της προϊσταμένης αρχής αποφαινομένης μετά γνώμην του αρμοδίου τεχνικού συμβουλίου ... Ο ανάδοχος δύναται μεν να προσφύγη εις την υπό του Ν.Δ. 1266/72 επίλυσιν τυχόν διαφωνίας του, αλλ' υποχρεούται εις την εκτέλεσιν των νέων εργασιών» και στο άρθρο 32 ότι: «1. Εάν κατά την εκτέλεσιν των έργων παραστή ανάγκη μεταβολής των κατά τον προϋπολογισμόν της συμβάσεως ποσοτήτων εργασιών ή προσθήκης νέων εργασιών, συντάσσεται συγκριτικός πίναξ προσδιορίζων τας αναγκαίας μεταβολάς των κονδυλίων και της αντιστοίχου δαπάνης. Εάν εις τον συγκριτικόν πίνακα περιλαμβάνωνται και εργασίαι δια τας οποίας δεν υφίστανται τιμαί μονάδος, συνοδεύεται ούτος και υπό πρωτοκόλλου κανονισμού τιμών μονάδος νέων εργασιών κατά το άρθρ. 31 του παρόντος. Ο συγκριτικός πίναξ συντάσσεται υπό του προϊσταμένου της διευθυνούσης Υπηρεσίας κατ' αντιπαράστασιν του αναδόχου ή και εν απουσία αυτού, εάν ούτος κληθείς δεν ενεφανίσθη ... 2. ... 3. ... 4. ... 5. Αι διατάξεις των παρ. 7, 8 και 9 του προηγουμένου άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και δια τας περιπτώσεις τροποποιήσεως του προϋπολογισμού κατά το παρόν άρθρον. 6. ...».

5. Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται, ότι η αποφασιστική αρμοδιότητα κατάρτισης συγκριτικού πίνακα ανήκει στην προϊσταμένη αρχή, η οποία αποφαίνεται βάσει των στοιχείων που της υποβάλλονται από την διευθύνουσα το έργο υπηρεσία και δύναται είτε να αρνηθεί την έγκρισή του είτε να τον τροποποιήσει (ΣτΕ 1702/2008, ΣτΕ 3307/2005). Σε περίπτωση που ο κύριος του έργου αποκρούσει τις προτάσεις του αναδόχου, ο τελευταίος δικαιούται, αφού ακολουθήσει την ενδικοφανή διαδικασία του άρθρου 16 του ν.δ/τος 1266/1972, να ασκήσει προσφυγή κατά της άρνησης του κυρίου του έργου, προκειμένου να κριθεί από το αρμόδιο διοικητικό εφετείο αν οι

6η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

προτεινόμενες τροποποιήσεις είναι αναγκαίες για την ασφάλεια, την αρτιότητα και τη λειτουργικότητα του έργου. Αν οι προταθείσες από τον ανάδοχο τροποποιήσεις κριθούν από το δικαστήριο αναγκαίες, τα αρμόδια όργανα του κυρίου του έργου οφείλουν να συντάξουν και να εγκρίνουν συγκριτικό πίνακα και, εφόσον απαιτείται, πρωτόκολλο κανονισμού τιμών για τις απαιτούμενες εργασίες, η διαδικασία δε αυτή πρέπει να ακολουθηθεί και όταν οι εργασίες που κρίθηκαν τελικώς αναγκαίες έχουν ήδη εκτελεσθεί από τον ανάδοχο, χωρίς έγγραφη εντολή του κυρίου του έργου, διότι και στην περίπτωση αυτή, για τον καθορισμό του ανταλλάγματος, απαιτείται η τήρηση της ως άνω διαδικασίας κατάρτισης συγκριτικού πίνακα (ΣτΕ 2828/2015, 3319/2014, 2919/2010, 769-770, 2227/2009, 4093, 3307/2005).

6. Επειδή, στην παρ. 5 του άρθρου 95 του Συντάγματος, όπως ισχύει ύστερα από την αναθεώρησή του από τη Ζ' Αναθεωρητική Βουλή και τη θέση του σε ισχύ με τη δημοσίευση του σχετικού ψηφίσματος στις 17.4.2001 (Α' 84), ορίζεται ότι: «5. Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. Νόμος ορίζει τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της διοίκησης» και στην παρ. 1 του άρθρου 1 του εκτελεστικού της ανωτέρω συνταγματικής διάταξης ν. 3068/2002 (Α' 274) ορίζεται ότι: «1. Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. Δικαστικές αποφάσεις κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου είναι όλες οι αποφάσεις των διοικητικών, πολιτικών, ποινικών και ειδικών δικαστηρίων που παράγουν υποχρέωση συμμόρφωσης ...». Περαιτέρω, στο άρθρο 196 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔιοικΔικ) ορίζεται ότι: «Οι αποφάσεις, με τις οποίες απαγγέλλεται η ακύρωση ή τροποποίηση εκτελεστής ατομικής διοικητικής πράξης ή η ακύρωση παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, ισχύουν έναντι όλων», στις παρ. 1 και 3 του άρθρου 197 του ίδιου Κώδικα ότι: «1. Δεδικασμένο δημιουργείται από τις τελεσίδικες και τις ανέκκλητες αποφάσεις ... 3. Το αναφερόμενο στις προηγούμενες παραγράφους δεδικασμένο ισχύει υπέρ και κατά εκείνων που διατέλεσαν διάδικοι, ... εκτείνεται δε και σε εκείνους από τους οποίους,

7η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

σύμφωνα με το νόμο, μπορεί να αξιωθεί η εκπλήρωση της σχετικής υποχρέωσης ...» και στην παρ. 1 του άρθρου 198 του ως άνω Κώδικα ορίζεται ότι: «1. Οι διοικητικές αρχές οφείλουν, με θετικές ενέργειες ή με αποχή από κάθε αντίθετη ενέργεια, να συμμορφώνονται προς το περιεχόμενο των αποφάσεων οι οποίες εκδίδονται για διαφορές που άγονται προς επίλυση με άσκηση προσφυγής».

7. Επειδή, κατά την έννοια του ανωτέρω άρθρου 196 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, το οποίο ρυθμίζει τις συνέπειες των οριστικών αποφάσεων που εκδίδονται επί ένδικων βοηθημάτων που έχουν διαπλαστικό χαρακτήρα, όπως η προσφυγή, η προσβαλλόμενη πράξη μετά την ακύρωσή της παύει να ισχύει αναδρομικώς από τον χρόνο της έκδοσής της, η δε διαπλαστική ενέργεια που απορρέει από το ακυρωτικό αποτέλεσμα της απόφασης είναι απόλυτη, δηλαδή ισχύει έναντι πάντων και όχι μόνο έναντι εκείνων που διετέλεσαν διάδικοι. Επομένως, σε περίπτωση που η Διοίκηση προβεί σε ενέργεια αντίθετη και εκδώσει πράξη που ανατρέπεται το ακυρωτικό αποτέλεσμα δικαστικής απόφασης, παραβιάζει την υποχρέωση συμμόρφωσης που της επιβάλλεται από τα άρθρα 95 παρ. 5 του Συντάγματος, 1 παρ. 1 του ν. 3068/2002 και 196 και 198 του ΚΔιοικΔικ, ανεξαρτήτως συνδρομής των όρων του δεδικοσμένου.

8. Επειδή, περαιτέρω, όπως έχει παγίως κριθεί, οι διοικητικές πράξεις, ακόμη και όταν ρητώς χαρακτηρίζονται από τον νόμο ως οριστικές ή αμετάκλητες, επιτρέπεται να ανακαλούνται για λόγους αναγόμενους στη νομιμότητά τους, κατ' εφαρμογή των αρχών που διέπουν την ανάκληση των διοικητικών πράξεων (ΣτΕ 44/2016, 2494/2013 Ολομ., 2987, 2968/2005, 3033, 2692/1999, 1654/1998 επτ., 880/1998 επτ., 3507/1979 Ολομ.). Κατόπιν αυτών, οι ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 31 και 32 του π.δ/τος 475/1976, ερμηνευόμενες ενόψει της υποχρέωσης τήρησης της αρχής της νομιμότητας, έχουν την έννοια ότι η προϊσταμένη αρχή, κατά την ενάσκηση της αρμοδιότητάς της προς σύνταξη και έγκριση συγκριτικού πίνακα, διατηρεί, κατ' αρχήν, την εξουσία να προβεί σε νέο έλεγχο και τροποποίηση των πράξεων αυτών, δεδομένου μάλιστα ότι ο έλεγχος αυτός επιβάλλεται για λόγους προστασίας του δημόσιου χρήματος (πρβλ. ΣτΕ 2494/2013 Ολομ.). Αντιθέτως, όμως, σε περίπτωση που ακυρωθεί παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, η Διοίκηση υποχρεούται, σύμφωνα με τα άρθρα 95 παρ. 5 του Συντάγματος, 1

8η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

παρ. 1 του ν. 3068/2002 και 198 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, για προβλεπόμενη στην συγκεκριμένη οφειλόμενη ενέργεια κατά τους όρους του νόμου και τα κριθέντα από την ακυρωτική απόφαση, απέχουσα συγχρόνως και από κάθε άλλη ενέργεια, η οποία προϋποθέτει την εγκυρότητα της ακυρωθείσας παράλειψης ή είναι ασυμβίβαστη προς τις υποχρεώσεις της Διοίκησης, όπως αυτές προσδιορίζονται από την ακυρωτική απόφαση (ΣτΕ 983/2016 σκ. 4, 4955-4960/2014 σκ. 3, 2622, 2621/2014 σκ. 2, 4775/2012, 791/2011, 1512/2009, 125, 1986/2000, 3531/1999, 5907/1995, 2854/1985 Ολομ.). Η Διοίκηση δεν μπορεί, ως εκ τούτου, με την έκδοση μεταγενέστερων διοικητικών πράξεων, να αλλοιώσει το περιεχόμενο και να περιορίσει την έκταση των οφειλόμενων ενεργειών της, όπως αυτές απορρέουν είτε από τις ρητές τυχόν επιταγές που περιέχει η ακυρωτική απόφαση, είτε από το αντικειμενικά συναγόμενο νόημα της ακύρωσης και τη νομική κατάσταση που θα έπρεπε σύμφωνα με τον νόμο να διαμορφωθεί αν δεν είχε εκδοθεί η ακυρωθείσα διοικητική πράξη (ΣτΕ 2854/1985 Ολομ.). Από τα ανωτέρω έπεται, ειδικότερα, ότι η Διοίκηση δεν μπορεί, ύστερα από την έκδοση ακυρωτικής δικαστικής απόφασης, να επανέλθει και με νέα απόφασή της να ανακαλέσει την πράξη προς την οποία υποχρεούται να συμμορφωθεί, ανατρέποντας την υποχρέωσή της να προβεί στις παραληφθείσες οφειλόμενες ενέργειες, όπως αυτές απορρέουν από τις επιταγές της ακυρωτικής απόφασης.

9. Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η 239/2007 αμετάκλητη απόφαση του Δικαστηρίου (σχ. υπ' αριθ. 335/21.1.2010 πιστοποιητικό Διοικητικού Εφετείου Πατρών περί αμετακλήτου), καθώς και από όσα είναι γνωστά στο Δικαστήριο στο πλαίσιο της υπ' αριθ. καταχ. 87/2.11.2011 διαφοράς που απορρέει από την ίδια σύμβαση, προκύπτουν τα ακόλουθα: Η προσφεύγουσα, με την από 10.4.1985 σύμβαση που συνήψε με τη Νομαρχία Ζακύνθου, κατόπιν δημοπρασίας που διενεργήθηκε στις 14.3.1985, ανέλαβε την εκτέλεση του έργου «Συμπληρωματικά έργα προστασίας λιμένος Ζακύνθου Α' Φάση», συνολικής αξίας 151.018.529 δραχμών. Κατά την εκτέλεση του έργου ανέκυψε ανάγκη εκτέλεσης νέων εργασιών, πέραν εκείνων που είχαν προβλεφθεί με τη σύμβαση, για τις οποίες συντάχθηκαν διαδοχικά, από την αρμόδια αρχή, συγκριτικοί πίνακες. Εν συνεχεία, ύστερα από την υποβληθείσα στις 29.1.1993 τελική επιμέτρηση της επιβλέπουσας μηχανικού Μαρίας

9η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

Σιδηροκαστρίτη, η αρμόδια Επιτροπή προέβη, στις 17.7.1998, στην προσωρινή και οριστική παραλαβή του εν λόγω έργου, όπως προκύπτει από το κατά την ίδια ημερομηνία συνταχθέν Πρωτόκολλο Προσωρινής και Οριστικής Παραλαβής της Διεύθυνσης Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, το οποίο εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 2037/20.7.1998 απόφαση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών (Δ.Τ.Υ.) της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου, ως Προϊσταμένης Αρχής του έργου. Με το ίδιο ως άνω Πρωτόκολλο, η προαναφερόμενη Επιτροπή εξέτασε και απέρριψε τα παρακάτω, πλην του υπό στοιχ. ε' (ως προς το οποίο πρότεινε την έγκριση πρόσθετων τιμών), διατυπωθέντα με την υποβολή σχετικού υπομνήματος της προσφεύγουσας αναδόχου, αιτήματα, με τα οποία αυτή ζητούσε: α. την πληρωμή των προμηθειών και προσαυξήσεων που επιβλήθηκαν σε βάρος της αναδόχου από το Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε., ως εκ του γεγονότος ότι, επειδή η χρηματοδότηση δεν ήταν σύμφωνη με την έγκριση πίστωσης και ανεστάλη η όλη διαδικασία που προβλέπει ο νόμος, οι εγγυητικές επιστολές δεν επεστράφησαν επί μακρό χρονικό διάστημα, β. την καταβολή των τόκων, με τους οποίους επιβαρύνθηκε η ανάδοχος, για τον λόγο ότι η χρηματοδότηση δεν εναρμονίστηκε με την έγκριση της πίστωσης, με αποτέλεσμα να αναγκαστεί να καταφύγει σε τραπεζικό δανεισμό, γ. την καταβολή των Γενικών Εξόδων (Γ.Ε.), επειδή η πραγμάτωση της χρηματοδότησης επέφερε υπέρμετρη αύξηση του χρόνου, δ. την καταβολή τόκων υπερημερίας προς 25% ετησίως, επειδή η αργοπορία χρηματοδότησης ανέστειλε επί μακρό χρόνο την πληρωμή της αναδόχου, καθώς και τη σύνταξη του τελικού συγκριτικού πίνακα, ε. πρόσθετη τιμή για νέες εργασίες λιθορριπής, αφού η μη επαρκής χρηματοδότηση διαφοροποίησε τα κατασκευαστικά δεδομένα και κατέστησε επιβεβλημένη τη χρήση ρυμουλκού για τους φυσικούς ογκόλιθους, στ. την καταβολή των προστίμων που επιβλήθηκαν στην ανάδοχο από την Εφορία λόγω της μη χρηματοδότησης, καθώς και της διαφοράς επιβάρυνσης (11%) που ορίζει ο ν. 2579/1998 (φορολόγηση αφορολόγητων αποθεματικών), η οποία προέκυψε από τη μη καταβολή των χρημάτων έως τις 31.12.1996 και ζ. την καταβολή προσαύξησης 20%, καθώς και του κόστους των πρόσθετων μεταφορών, για τα εκτός λιμένος έργα, λόγω αυξημένου κόστους κατασκευής. Κατά της απόφασης αυτής της Επιτροπής Παραλαβής του Έργου, κατά το μέρος που απέρριψε τα ανωτέρω αιτήματά της, πλην του υπό στοιχ. ε', η οποία εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. 2037/20.7.1998 απόφαση της Διεύθυνσης

10η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Νομού Ζακύνθου, η προσφεύγουσα άσκησε την από 9.12.1998 αίτηση θεραπείας ενώπιον του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.). Με την αίτηση θεραπείας, η προσφεύγουσα προέβαλε τα εξής αιτήματα: 1α. τη σύνταξη συγκριτικού πίνακα και την άμεση καταβολή του οφειλόμενου κεφαλαίου, που ανέρχεται κατά την Δ.Τ.Υ. σε 72.000.000 δραχμές, 1β. την καταβολή των κατά το άρθρο 12 του ν. 889/1979 συμβατικών τόκων, από τον Οκτώβριο του έτους 1990 (35ος λογαριασμός, 18.7.1990) ή, επικουρικώς, από τον Φεβρουάριο του έτους 1993 (πίνακας τελικής επιμέτρησης, 29.1.1993), 2α. την καταβολή 13.597.917 δραχμών, που αντιστοιχούν στα κατά νόμο γενικά έξοδα και το όφελος του εργολάβου, εξαιτίας της μεγάλης αύξησης του χρόνου εργασίας χωρίς αντίστοιχη αύξηση του εκτελεσθέντος έργου, εντόκως, από τη λήξη της εργολαβίας, 2β. την καταβολή 62 δρχ./κ.μ. λιθορριπής και 228 δρχ./κ.μ. φυσικών ογκόλιθων προσηνέμου, επειδή λόγω έλλειψης πίστωσης έγιναν πρόσθετες εργασίες (μεταφορά από θάλασσα), πλέον τόκων από την αναθεωρητική περίοδο, 2γ. την καταβολή 14.582.304 δραχμών για πρόσθετες αναίτιες προμήθειες και τόκους εγγυητικών επιστολών, οι οποίες παρέμειναν επί χρόνια λόγω μη δυνατότητας εξόφλησης, πλέον τόκων, 3α1. την καταβολή 3.067.796 δραχμών για έως 1.5.1999 πρόσθετη αναίτια επιβάρυνση του ΦΠΑ, εξαιτίας της παράνομης μη καταβολής και παράνομης κατάσχεσης και παρακατάθεσης αυτού από τον Τομέα Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων (Τ.Α.Σ.), 3α2. την καταβολή 15.000.000 δραχμών ή, επικουρικώς, 2.445.405 δραχμών για προσαυξήσεις προς την Εφορία, το ΙΚΑ, το ΝΑΤ κ.λπ., 3β. την καταβολή για πρόσθετη πληρωμή φόρου αφορολόγητων αποθεματικών, που δεν θα υπήρχαν αν η πληρωμή γινόταν έως το έτος 1997, 3γ. την καταβολή 9.306.060 δραχμών για αδικαιολόγητη επιβάρυνση σε τράπεζες, εξαιτίας της μη εξόφλησης και της μη τήρησης από την Υπηρεσία Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων του Τομέα Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων (Υ.Α.Σ.-Τ.Α.Σ.) της νόμιμης προθεσμίας πληρωμής του 36ου λογαριασμού (Αύγουστος 1998), 4. τη χορήγηση νέου εργοληπτικού πτυχίου ίδια κατηγορίας, λόγω της, εκ της μη πληρωμής, υποβάθμισης-απώλειας του υπάρχοντος ή την καταβολή της εμπορευματικής αξίας αυτού, ύψους 200.000.000 δραχμών και 5. την καταβολή ποσού 100.000.000 δραχμών για ηθική βλάβη, που οφείλεται στην αργοπορημένη εξόφληση και, κυρίως, στις μη νόμιμες ενέργειες και παραλείψεις των

11η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

υπαλλήλων του Τ.Α.Σ. Ζακύνθου. Η ανωτέρω αίτηση θεραπείας διαβιβάστηκε, με το υπ' αριθ. Δ4/356/φ.14/Ε.Ι/30.12.1998 έγγραφο του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. στον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, ο οποίος, με την υπ' αριθ. 18958/17.12.1999 απόφασή του, αποφάσισε τα εξής: «Επί του 1α αιτήματος: το Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. τον Ιούνιο του 1998 ενέκρινε χρηματοδότηση 20.000.000 δραχμών, με την οποία καλύφθηκε η από ετών εγκεκριμένη πίστωση. Στη συνέχεια, ο κ. Υπουργός Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., με την υπ' αριθ. 1775/16.2.1999 απόφασή του, εγκρίνει συμπληρωματική πίστωση 72 εκ. δρχ., αποδεχόμενος το αίτημα της Δ.Τ.Υ. Ν.Α. Ν. Ζακύνθου, περί αποπληρωμής της εργολαβίας. Κατόπιν αυτών, η Δ.Τ.Υ. Ν. Ζακύνθου καλείται να ενεργήσει αμέσως τα δέοντα (σύνταξη Σ.Π. σύμφωνα με το Πρωτόκολλο Οριστικής Παραλαβής), για την άμεση αποπληρωμή της εργολαβίας, ώστε να διαφυλάξει το Ελληνικό Δημόσιο από την καταβολή τόκων, τουλάχιστον για τον, μετά την υπ' αριθ. 1775/16.2.1999 υπουργική απόφαση, χρόνο. Επί του 1β αιτήματος: τη μερική και σύμφωνη με τη γνωμοδότηση αποδοχή του, ήτοι περικοπή κατά πενήντα επί τοις εκατό (50%) του κατά το άρθρο 12 του ν. 889/1979 συμβατικού τόκου και καταβολή εις την ανάδοχο εταιρεία του υπολοίπου πενήντα επί τοις εκατό του άρθρου 12 του ν. 889/1979, για το χρονικό διάστημα από 29.1.1993 έως σήμερα. – Παράταση με αναθεώρηση μέχρι την 29.1.1993, με πληρωμή όλων των, μετέπειτα του 35ου, λογαριασμών, με αναθεώρηση Α' τριμήνου του 1993. -- Καταβολή του συμβατικού τόκου, όπως αυτός προβλέπεται από το άρθρο 12 του ν. 889/1979, από την υπογραφή της παρούσας απόφασης και μετά. Επί του 2α αιτήματος: την κατά τη γνωμοδότηση μερική αποδοχή του αιτήματος αυτού, για την καταβολή γενικών εξόδων για τον πρόσθετο χρόνο εργασίας, το οποίο αφενός περιορίζεται στο τριάντα επί τοις εκατό (30%) και αφετέρου απορρίπτεται η καταβολή οιασδήποτε τόκου μέχρι και σήμερα, ημερομηνία από την οποία θα ισχύει ο κατά το άρθρο 12 του 889/1979 τόκος. Επί του 2β αιτήματος: την κατά τη γνωμοδότηση πληρωμή των πρόσθετων εργασιών της λιθορριπής και των φυσικών ογκολίθων του προσηνέμου μώλου, με πρόσθετες τιμές 60 δρχ./κ.μ. και 220 δρχ./κ.μ. αντιστοίχως, ισχυόντων κατά τα λοιπά των αναφερομένων στο άρθρο 1β της παρούσας απόφασης. Επί του 2γ αιτήματος: την καθ' ολοκληρία απόρριψη της πληρωμής, έστω και μέρους των προμηθειών των εγγυητικών επιστολών που αντιστοιχούν στην μακροχρόνια, λόγω έλλειψης πίστωσης, παρακράτησή τους. Επί του 3α1 αιτήματος: για την καταβολή των

12η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

προσαυξήσεων του Φ.Π.Α., ο οποίος αφενός δεν αποδόθηκε όπου έπρεπε, αφετέρου παρά τα οριζόμενα από τον νόμο κατασχέθηκε και παρακατατέθηκε αποδεχόμεθα τη γνωμοδότηση και εγκρίνουμε την προς την Εφορία καταβολή των προσαυξήσεων, οι οποίες την 25.9.1999, ανέρχονται σε 3,9 εκ. δρχ., ισχυόντων κατά τα λοιπά των προβλεπομένων στο 2α της παρούσας απόφασης. Επί του 3α2 αιτήματος: απορρίπτουμε το αίτημα καταβολής των 15 εκ. δρχ. για επιβαρύνσεις προς Εφορία, Ι.Κ.Α., Ν.Α.Τ. κ.λπ., οι οποίες προήλθαν από την καθυστέρηση της αποπληρωμής, όπως απορρίπτεται και η καταβολή 2,4 εκ. δρχ., που προήλθαν από την καθυστέρηση πληρωμής από τον Τ.Α.Σ. Ζακύνθου. Επί του 3β αιτήματος: εγκρίνουμε την άτοκη μέχρι σήμερα με απ' ευθείας καταβολή στην αρμόδια Εφορία της επιβάρυνσης, που προέκυψε από την πρόσθετη φορολόγηση των αφορολόγητων αποθεματικών και η οποία δεν θα υπήρχε αν η αποπληρωμή είχε γίνει μέχρι το 1997, ισχυόντων κατά τα λοιπά των προβλεπομένων στο 2α της παρούσας απόφασης. Επί του 3γ αιτήματος: απορρίπτουμε την λόγω καθυστερημένης αποπληρωμής επιβάρυνση 9,3 εκ. δρχ. προς τράπεζες, όπως απορρίπτουμε επίσης και την καταβολή του ποσού 2,7 εκ. δρχ. που προέκυψαν από την μη εφαρμογή των κείμενων διατάξεων από τον Τ.Α.Σ. Ζακύνθου. Επί του 4ου αιτήματος: η εξέταση του αιτήματος αυτού δεν εμπίπτει, όπως επισημαίνει και η γνωμοδότηση, στην αρμοδιότητα της Περιφέρειας. Επί του 5ου αιτήματος: ομοίως δεν εξετάζεται το παρόν αίτημα, καθ' όσον δεν αποτελεί αντικείμενο συμβατικής διαφωνίας και, ως εκ τούτου, η δικαίωση ή όχι της αναδόχου εταιρείας αποτελεί θέμα που πρέπει να κριθεί από τα αρμόδια Δικαστήρια, όπως αναφέρεται και στην εισήγηση». Για την ικανοποίηση των ανωτέρω αιτημάτων της, η προσφεύγουσα υπέβαλε τα υπ' αριθ. 2197/6.6.2000 και 2274/8.6.2000 έγγραφα ενώπιον της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου, η οποία, σε απάντηση, εξέδωσε το υπ' αριθ. 2460/16.6.2000 έγγραφο. Στο έγγραφο αυτό, η ανωτέρω Διεύθυνση εξέφρασε την άποψη ότι το θέμα της προσφεύγουσας μπορεί να επιλυθεί μόνο νομικά, εξαιτίας της μη εγκυρότητας της τελικής επιμέτρησης, καθώς και του πρωτοκόλλου προσωρινής και οριστικής παραλαβής, για τον λόγο δε αυτό, ισχυρίστηκε ότι εμποδίζεται να συντάξει και να εγκρίνει συγκριτικό πίνακα υπερσυμβατικών εργασιών και προέτρεψε την προσφεύγουσα να προσφύγει στο Εφετείο Πατρών για την επίλυση του θέματός της. Κατά της άρνησης της ανωτέρω Διεύθυνσης να συμμορφωθεί προς την υπ'

13η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

αριθ. 18958/17.12.1999 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, η προσφεύγουσα άσκησε την με χρονολογία κατάθεσης 17.8.2000 προσφυγή, η οποία έγινε δεκτή με την 239/2007 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πατρών. Με την απόφαση αυτή κρίθηκε ότι η άρνηση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου, η οποία εκδηλώθηκε με το υπ' αριθ. 2460/16.6.2000 έγγραφό της, συνιστά παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας και, για τον λόγο αυτό, ακυρώθηκε η άρνηση αυτή της ως άνω Διεύθυνσης και αναπέμφθηκε η υπόθεση στη Διοίκηση προκειμένου να συμμορφωθεί, με την έκδοση των κατά νόμο αναγκαίων εκτελεστών πράξεων, προς την υπ' αριθ. 18958/17.12.1999 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων. Σε συμμόρφωση προς την ανωτέρω δικαστική απόφαση, συντάχθηκε στις 10.12.2008 ο 10ος (α' και β') συγκριτικός πίνακας του Προϊσταμένου του Τμήματος Εκτέλεσης Έργων (Τ.Ε.Ε.) της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου, ο οποίος περιείχε τις εργασίες (10α') που είχαν γίνει δεκτές με την υπ' αριθ. 18958/17.12.1999 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, καθώς και τους αναλογούντες τόκους (10β'). Εν συνεχεία, με το υπ' αριθ. 1/3.2.2009 πρακτικό του Νομαρχιακού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου, ως Προϊσταμένης Αρχής του έργου, αποφασίστηκε ότι δεν απαιτείται έγκριση των συγκριτικών πινάκων προκειμένου να πληρωθούν νόμιμες απαιτήσεις που προκύπτουν από την 239/2007 δικαστική απόφαση και συστήθηκε στην προσφεύγουσα να προβεί στην υποβολή πιστοποιήσεων με τις απαιτήσεις της. Κατόπιν αυτών, η προσφεύγουσα υπέβαλε τους 37ο, 38ο, 39ο, 40ο, 41ο, 42ο και 43ο λογαριασμούς-πιστοποιήσεις με τις σχετικές εντολές πληρωμής, συντεταγμένους σύμφωνα με τον 10ο (α' και β') συγκριτικό πίνακα, οι οποίοι εγκρίθηκαν στις 20.9.2009 από τον ίδιο ως άνω Προϊστάμενο ΤΕΕ και διαβιβάστηκαν, με το υπ' αριθ. 2025/4.11.2009 έγγραφο της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών προς τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου για την έκδοση των ενταλμάτων πληρωμής. Παράλληλα, με την υπ' αριθ. 208/14.12.2009 απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου εγκρίθηκε πίστωση 170.029,20 ευρώ, η οποία αντιστοιχεί στον 37ο λογαριασμό του έργου, ενώ με την υπ' αριθ. 77/2010 απόφαση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου εγκρίθηκε πίστωση

14η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

174.615 ευρώ, για την πληρωμή του 38ου λογαριασμού του έργου (σχ. 1615/4.10.2010 έγγραφο της Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου προς το Συμβούλιο της Επικρατείας), με το δε υπ' αριθ. 1277/5.8.2010 έγγραφο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου, κλήθηκε η προσφεύγουσα να προσκομίσει τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πληρωμή των λογαριασμών αυτών. Όμως, η Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους του Νομού Ζακύνθου, με το υπ' αριθ. 398.402/5.9.2011 έγγραφό της, αρνήθηκε να προβεί στην έκδοση εντάλματος της σχετικής δαπάνης, με την αιτιολογία, μεταξύ άλλων, ότι εν προκειμένω έχει εφαρμογή το άρθρο 16 του π.δ/τος 1266/1972 και όχι ο ν. 1418/1984 και, συνεπώς, αρμόδιο όργανο για να κρίνει επί της από 9.12.1998 αίτησης θεραπείας της προσφεύγουσας δεν ήταν ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας αλλά ο Υπουργός ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Εν τω μεταξύ, με το 3/2011 Πρακτικό του Δικαστηρίου διαπιστώθηκε, κατόπιν της από 12.10.2009 σχετικής αίτησης της ενάγουσας, αδικαιολόγητη παράλειψη της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου να συμμορφωθεί προς την ως άνω 239/2007 δικαστική απόφαση και, ειδικότερα, επί των σημείων 1α, 1β, 2α, 2β και 3β, κλήθηκε δε αυτή να συμμορφωθεί, εντός τριμήνου, προς το περιεχόμενο της απόφασης. Κατόπιν αυτών, εκδόθηκε η υπ' αριθ. 5038/2087/27.1.2012 απόφαση του Περιφερειάρχη Ιονίων Νήσων, με την οποία ανακλήθηκε η υπ' αριθ. 18958/17.12.1999 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, ως εκδοθείσα παρανόμως από αναρμόδιο όργανο.

10. Επειδή, με την κρινόμενη προσφυγή, όπως αναπτύσσεται με τα επ' αυτής υπομνήματα, η προσφεύγουσα στρέφεται κατά της ανακλητικής απόφασης του Περιφερειάρχη και ζητά την ακύρωσή της, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι είναι μη νόμιμη διότι εκδόθηκε ύστερα από δεκατρία (13) έτη, δηλαδή μετά την πάροδο εύλογου χρόνου από την έκδοση, το έτος 1999, της ανακληθείσας απόφασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και, συνεπώς, η ανάκλησή της, χωρίς να έχει μεσολαβήσει οιαδήποτε απατηλή ενέργεια εκ μέρους της προσφεύγουσας, αντιβαίνει στις αρχές της ασφάλειας δικαίου και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης των πολιτών. Επίσης, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι από την ανακληθείσα απόφαση απέκτησε δικαιώματα, στην υλοποίηση των οποίων υποχρεώθηκε αμετακλήτως να προβεί η Διοίκηση με την 239/2007 απόφαση του Δικαστηρίου και, για τον λόγο αυτό, η ανάκληση της

απόφασης αυτής, με την προσβαλλόμενη πράξη, είναι μη νόμιμη και ακυρωτέα.

11. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, εφόσον αντικείμενο της απαγγελθείσας με την 239/2007 απόφαση του Δικαστηρίου ακύρωσης, η οποία προσδιορίζει το περιεχόμενο και την έκταση της υποχρέωσης συμμόρφωσης της Διοίκησης, αποτέλεσε η άρνηση της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ζακύνθου να συντάξει και εγκρίνει συγκριτικό πίνακα για τις αναφερόμενες στην ως άνω απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων υπερσυμβατικές εργασίες, δημιουργήθηκε υποχρέωση των αρμοδίων οργάνων της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, ως οιονεί καθολικής διαδόχου της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, να συμμορφωθεί προς τα ανωτέρω κριθέντα. Επομένως, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην όγδοη σκέψη, η Διοίκηση είχε υποχρέωση να προβεί στις συγκεκριμένες οφειλόμενες ενέργειες και, συγχρόνως, να απέχει από κάθε άλλη ενέργεια που ήταν ασυμβίβαστη προς την εν λόγω υποχρέωση, όπως αυτή προσδιορίστηκε από την ακυρωτική απόφαση. Ως εκ τούτου, ο Περιφερειάρχης Ιονίων Νήσων, ύστερα από τη δημοσίευση της ως άνω ακυρωτικής απόφασης του Δικαστηρίου, δεν μπορούσε να επανέλθει και με την προσβαλλόμενη απόφασή του να ανακαλέσει την υπ' αριθ. 18958/17.12.1999 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων προς την οποία είχε υποχρέωση να συμμορφωθεί η Διοίκηση, ανατρέποντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, το ακυρωτικό αποτέλεσμα της δικαστικής απόφασης και εμποδίζοντας τη Διοίκηση να προβεί στις παραληφθείσες οφειλόμενες ενέργειες. Υπό τα δεδομένα αυτά, το Δικαστήριο κρίνει ότι η προσβαλλόμενη ανακλητική πράξη, αποβλέποντας στην ανατροπή των οφειλόμενων ενεργειών της Διοίκησης, όπως αυτές απορρέουν από το ακυρωτικό αποτέλεσμα της 239/2007 δικαστικής απόφασης, αντίκειται στις διατάξεις των άρθρων 95 παρ. 5 του Συντάγματος, 1 παρ. 1 του ν. 3068/2002, καθώς και 196 και 198 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΣτΕ 826/1998) και, για τον λόγο αυτό, που βασίμως προβάλλεται με την προσφυγή, πρέπει να ακυρωθεί.

12. Επειδή, κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτή η προσφυγή ως προς την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση. Τέλος, πρέπει να επιστραφεί στην προσφεύγουσα το καταβληθέν παράβολο, κατ' άρθρο 277 παρ. 9 εδάφ. γ' του ΚΔιοικΔικ και να καταδικαστεί η Περιφέρεια στην καταβολή των δικαστικών εξόδων της

16η σελίδα της Α157/2020 απόφασης

προσφεύγουσας, ποσού 491 ευρώ (235 ευρώ για προσφυγή + 256 ευρώ για παράσταση), κατ' άρθρο 275 παρ. 1 εδάφ. α' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και το Παράρτημα Ι του ν. 4194/2013 (Κώδικας Δικηγόρων, Α' 208).

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

- Απορρίπτει την προσφυγή ως προς το Ελληνικό Δημόσιο.
- Δέχεται την προσφυγή ως προς την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.
- Ακυρώνει την υπ' αριθ. 5038/2087/27.1.2012 απόφαση του Περιφερειάρχη Ιονίων Νήσων.
- Διατάσσει την επιστροφή στην προσφεύγουσα του καταβληθέντος παραβόλου.
- Καταδικάζει την Περιφέρεια Ιονίων Νήσων στην καταβολή των δικαστικών εξόδων της προσφεύγουσας, ποσού τετρακοσίων ενενήντα ενός (491) ευρώ.

Η διάσκεψη του Δικαστηρίου έγινε στην Πάτρα στις 5.3.2020 και η απόφαση δημοσιεύθηκε στην ίδια πόλη, σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 27.4.2020.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗ ΑΡΑΧΩΒΙΤΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ

ΑΡΤΕΜΙΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ

Ακριβές Αντίγραφο

Πάτρα 22-5-2020

